

Een naaste worden voor mensen in nood

Armoedebestrijding in Nederland anno 2016

Enkele jaren geleden waren wij in ditzelfde huis bijeen voor de presentatie van het vorige onderzoek Armoede in Nederland.

Zowel toen als nu worden wij geconfronteerd met de gevolgen van een grote economische crisis die de wereld al sinds 2008 in de greep heeft.

Deze crisis heeft zich vertaald in een spectaculaire groei van het aantal hulpaanvragen bij de kerken. De getallen van dit jaar spreken boekdelen.

De cijfers maken ook duidelijk dat de diaconale kracht van onze kerken nog steeds groot is.

Misschien nog belangrijker dan het geld dat wij via de diaconie uitgeven de directe materiële hulp is de ontmoeting. Iemand die de moeite neemt jou te bezoeken, die je erbij houdt, met je optrekt. Iemand die je aankijkt en met je mee loopt.

Duizenden kerkmensen maken iedere dag zò het geloof van hun doopsel waar en stellen op talloze plaatsen concrete daden van compassie en naastenliefde. Het gaat om daden van menselijkheid. Om solidariteit tussen mensen metterdaad.

Dit is helemaal in de lijn van het spreken van paus Franciscus. Tegenover een cultuur van de onverschilligheid pleit de paus voor een cultuur van solidariteit en barmhartigheid.

Juist nu moeten wij de bestaanszekerheid van mensen zo goed mogelijk waarborgen. De waardigheid mensen moest worden beschermd, juist ook van de kwetsbaren onder hen. Het gaat om een waardigheid die zij als schepselen van God hebben ontvangen.

In onze dagen doet de overheid een beroep op de burgers om te komen tot actief burgerschap en participatie. Een beroep op de verantwoordelijkheid van de burger kan vanuit het christelijk sociaal denken voluit worden gehonoreerd.

Het nieuwe onderzoek 'Armoede in Nederland 2016' maakt duidelijk dat talloze christenen ook daadwerkelijk hun verantwoordelijkheid nemen en geld en tijd investeren om kwetsbare medeburgers te ondersteunen. Zij laten zich inspireren door Bijbelse verhalen.

Dit jaar viert de Rooms- Katholieke Kerk het Jaar van barmhartigheid. Het gaat om zowel morele als sociale barmhartigheid.

Als gaat om sociale barmhartigheid hebben de meeste christenen het beeld van de barmhartige Samaritaan op het netvlies. De Samaritaan laat zich raken door een mens die door rovers is geplunderd en langs de kant van de weg ligt. Hij laat zich raken en komt in beweging. Om met kardinaal Cardijn te spreken: het gaat om zien, oordelen en handelen.

De wonden worden verzorgd en in een herberg kan de gewonde man weer op krachten komen. Paus Franciscus noemt de Kerk een veldhospitaal. Mensen die gewond langs de kant de levensweg liggen zouden in de geloofsgemeenschap weer op krachten moeten komen en kunnen genezen.

Bij de bestrijding van de armoede willen de kerken bondgenoten zijn van de overheid.

Maar indien nodig verheffen de kerken ook een profetische stem en wijzen zij de overheid op de onvervreembare verantwoordelijkheid. Binnen het christelijk sociaal denken heet de overheid immers niet voor niets een schild voor de zwakken.

Vandaag trekken de kerken opnieuw aan de bel en vragen van de overheid om bescherming van de waardigheid van onze arme burgers.

In ons goede vaderland bestaat een hardnekkige kern van armen. Het gaat om meer dan honderdduizenden huishoudens waarbinnen even zovele kinderen en jongeren leven.

Wij moeten denken aan:

eenoudergezinnen met kinderen

mensen zonder betaald werk.
mensen met een chronische beperking
ouderen en, de laatste jaren steeds meer,
mensen met een restschuld op hun hypotheek en
zzp'ers.

Christenen willen zich bij deze situatie niet neerleggen. De kerken willen niet op de stoel van regering of parlement gaan zitten. Zij zijn geen politieke partijen.
Maar de kerken zijn wel instanties die met hun stem een bijdrage willen leveren aan het moreel kompas van onze samenleving.

De kerken worden in ons land kleiner en grijzer. Maar ook als minderheden kunnen wij veel betekenen. Er zijn in Nederland nog steeds duizenden actieve parochies en kerkelijke gemeenten. De kerkleden geven bovengemiddeld aan goede doelen en zijn ook bovengemiddeld actief. Laten wij ons daarin verheugen en zien wat wij teweeg kunnen brengen.

In de Heilige Schrift lezen wij dat God ons mensen geschapen heeft.
Dat geloofsgegeven geeft iedere mens een unieke waardigheid.
Jezus Christus roept ons tot een overvloedige gerechtigheid, in eigen land en wereldwijd.
Dat vormt de opdracht voor ieder mens individueel, maar moet ook zichtbaar worden in de ordening van de samenleving.

Wij staan voor de uitdaging om ook in het huidige Nederland te komen tot een effectieve aanpak van de armoede. Om te komen tot concrete hulp aan mensen die leven op of rond het bestaansminimum.

Een mooi spreekwoord zegt: "Wie een ander mens gelukkig maakt, zal zelf gelukkig worden". Dat wij individueel en collectief mogen bijdragen aan het geluk van andere mensen. Heel bijzonder van de armen en kwetsbaren in ons land.

Het zal ons tot zegen zijn.
Ik dank u wel.

Mgr. Dr. Gerard de Korte